

van de angstaanval bij de Indië-verte-
 ran. vormde de portofoon van de verzor-
 gende de trigger voor de herbeleving

PTSS EN HET BREIN

In het binnenste deel van onze hersen-
 nen zitten twee deeltjes die een belang-
 rijke rol spelen bij zowel traumatische
 ervaringen als dementie: de amygdala
 en de hippocampus. De amygdala
 wordt ook wel aangeduid als ons
 angstcentrum. Dit hersendeel neemt in
 volume toe als mensen door aanhou-
 dende angst geteisterd worden; daar-
 mee belanden ze in een permanente
 angsttoestand. De hippocampus werkt
 vooral in dienst van ons autobiogra-
 fisch geheugen en heeft een directe lijn
 naar de neocortex waar ons denkver-
 mogen zetelt. De amygdala en de hip-
 pocampus werken ook samen.

*In de tuin ligt een slang. We schrik-
 ken, de hartslag neemt toe, het bloed
 vloeit naar de bovenbenen om gereed
 te staan weg te vluchten en de adem-*

noemen die zintuiglijke indrukken
 ook wel *triggers*, overdonderende
 prikkels die de herinnering aan de
 levensbedreigende omstandigheden
 oproepen alsof ze weer gebeuren. Zo

dat anderen zich er geen voorstelling
 van kunnen maken, dat wat ze hebben
 meegemaakt eigenlijk te erg voor
 woorden is. Ook kan er sprake zijn van
 een zwijg- of taboecultuur, waarin het
 voor slachtoffers onmogelijk is om er
 met anderen over te praten (omdat
 niemand het horen wil of men vindt
 dat iemand zich er maar overheen
 moet zetten). Dit doet zich vaak voor
 bij seksueel of huiselijk geweld.
 Schaamte kan in zo'n geval een belang-
 rijke rol spelen om erover te zwijgen.
 Als iemand last krijgt van dementie,
 nemen de veerkracht en het controle-
 rende vermogen echter af en de hulpe-
 loosheid toe. Dan kan plotseling het
 deksel van de put schieten en het oude
 leed tevoorschijn komen.
 Geluiden, geuren, beelden en gebeurte-
 nissen kunnen een verhoogde stressre-
 actie teweegbrengen. Zo kan het geluid
 van een pneumatische door herinnerin-
 gen opwekken aan een mitrailleur, ver-
 brand vrees aan een marteling of een
 vuurzee, een lichaamsgeur aan seksu-
 eel misbruik, onweer aan een bombar-
 dement en een snel in iemands richting
 lopende jongeman met een *hoodie* aan
 een overval of een verkrachting. We

